

cséplés, mint ipari foglalkozás üzésének céljára és ezzel kapcsolatban kötötte a per alapjául szolgáló vételügyeletet. (C. 6089/1932., 2443/1930., 462/1934.)

A váltófizetési meghagyással jogerősen elbírált váltókövetelés az ítélt dolog joghatályával csak abban a kérdésben nyert elbírálást, hogy a perelt váltóadás a váltón lévő váltónyilatkozatával vállalt váltókötelezettsége alapján a váltóhitelezőnek adósa, de nem a váltókifogás emelése hiányában ott nem is tárgyalt az a kérdés is, hogy a váltó adásának alapjául szolgált köztörvényi jogviszony, nevezetesen az, hogy a gépvételi ügylet joghatályosan létesült-e a peres felek, mint ügyleti felek között, vagy nem? Az előző jogerős váltófizetési meghagyás és a váltófizetési meghagyásos eljárásban való védekezés hiánya legfeljebb csak ráutaló tényként jöhet figyelembe a 44. számú jogegységi döntvény alkalmazása szempontjából (C. 3274/1934.) E joggyakorlat értelmében a jogerős váltófizetési meghagyással marasztalt vevő tehát a gépvételi jogügylet érvénytelenítésének kimondása iránt keresetet indíthat.

A bíróság hivatalból vizsgálja, hogy az ügylet megkötése nem ütközik-e a megrendelések gyűjtését korlátozó jogszabályokba, nem szükséges tehát az, hogy a vevő ezen az alapon megtámadja a jogügyletet, hanem a bíróság az ügyletnek ebből a szempontból való hatálytalanságát hivatalból állapítsa meg és mondja ki. (E. H. 450.)

P. T.

Tulajdonjog a perköltségkövetelésen. Ifj. dr. Nagy Dezső a P. J. 1933. évi sorozatában (359—357. o.) már ismertette egy ízben a követelésekre vonatkozó tulajdonjogi szemléletét, melyre vonatkozólag ugyancsak a P. J.-ban észrevételeimet megtettem. A P. J. ezidei októberi számában „Az ügyvéd tulajdonjoga a perköltségkövetelésen” című dolgozatában ismét sikrasszáll ezen új szemléletéért, sajnálatosképen azonban azokat a súlyos aggodalmakat, melyeket ezen új szemlélet ellenében felhoytam, ez alkalommal sem sikerült eloszlaltnia, sőt még fokozta azokat.

A legfájdalmasabb a dologban az, hogy ép az ügyvédi költségköveteléssel kapcsolatban hangsúlyozta ki dr. N. D. szemléletének különös értékét, úgy a régebbi, mint a mostani újabb cikkében is és így akarva, nem akarva úgy néz ki a dolog, hogy aki nem osztja az ő nézetét, az kihuzza a gyékényt az ügyvédi költségigénynek fokozottabb védelme alól. Mindjárt itt előljáróban sietek hangsúlyozni, hogy erről szó sincsen és bizony kár is volt dr. N. D. ezen rendkívül értékes elgondolását ép az ügyvédi költségkövetelésen alkalmazni, mert a mi jót és bölcset az ügyvédi költségek védelme tekintetében elmondott, ahhoz kisebb elméleti és rendszerbeli konfliktussal más úton is eljuthatunk.

Ifj. dr. N. D. ismételt állásfoglalása nem csekély mértékben nyugtalanítja a „régii” iskola tanításán felnövekedett jo-

gásznemzedéket és alapjaiban dönt meg elméleti építményeket, melyek helyébe nemhogy jobbat, de semmit sem kapunk.

Dr. Fürst László (A magánjog szerkezete 250. o.) szinte mellékmondatyszerűen foglalkozik Leonhard (Allg. Schuldrecht des B. G. B. 1929.) azonos felfogásával, de amit Fürst ezen szemléleten kifogásol, nem is a legsúlyosabb. Hogy a követeléseken való tulajdonjogi szemléletnek az a hibája, hogy az eredeti szerzőmódok, az *actio negatoria*, a birtoklás, a tulajdonjognak mindmégannyi jellemzői benne fel nem találhatók, vagy nem alkalmazhatók, igazán nem volna alapvető hiba. Nagyon helyesen mondja dr. N. D. „a módoknak mikénti szabályozása a mindenkori törvényhozásoknak terület és idő szerinti változásától függ.”

A legalapvetőbb zavart nem is az okozza, hanem az, hogy most már dr. N. D. dolgozatából nem látom, hogy mit nevez ő „tulajdonjog”-nak és főként mit nevez „követelés”-nek.

A követelésnek jól tudjuk kettős értelme van: alanyi és tárgyi. Elfogadott magánjogi terminológiánk szerint a „követelés” mindkét értelmezésében kötelmi műszó. A követelés alanyi értelemben kötelmi igény: igény a kötelem tárgyának szolgáltatására, tárgyi értelemben a követelés tárgya annak, amit a kötelmi igény alapján szolgáltatni kérünk, követelünk.

Az „igény” mint gyűjtő fogalom, magában foglalja úgy a kötelmi alanyi követelést: igényt, mint a dologit. Az „igény” általános gyűjtőfogalom, a követelés speciális. Ez a terminológia igen jól bevált megváltoztatása csak szótári zavart okozna, de különösebb haszon nem lenne belőle.

Ifj. dr. N. D. valahogy nem következetes, legalább is nála összefolyik a „jog”, a „követelés” alanyi és tárgyi értelmezése. A 461. oldalon például Randa kutatásait idézi, aki szerint már a XIII. században nyomait látjuk a *jogokra* irányuló tulajdonjognak. Igen ám, de a jog mint a tulajdon tárgya még egész más, mint a követelésen való tulajdonjog. Nem mintha a jog mint a tulajdon tárgya *prima vista* érthetőbb lenne, mint a követelés, de mindenesetre más. (Hogy a „jog” szónak mi a terminológia helyzete, elfogadott magánjogi rendszereinkben nem könnyű feladat megállapítani. Nem akarom ismételni a már szinte unalmasnak hangzó alanyi és tárgyi szövegértelmezést, de azt hiszem nem kerülök senkivel sem súlyosabb konfliktusba, ha úgy vélem, hogy a „jog” még tágabb gyűjtő fogalma az alanyt megillető „felruházottságnak” (Grosschmid) mint az igény.)

Megint a „jog”-ról beszél Agoston Péterrel utaló polemikájában, majd ismét 463. o. váltakozva „követelés” és „jog” szavakat használja, mintha az azonos fogalom lenne. (464., 465. o.) Súlyos megállapítás a következő: (465. o.) a dologjogi tradíciót a kötelmek átruházásánál az engedmény helyettesíti. A „kötelmeket” nem lehet átruházni, mert a kötelem az adós és hitelező együttes jogviszonya, a kötelmi igényt, a követelést igen. Viszont a dologi jog körében sem lehet minden igényt tradíció útján átruházni, még kevésbé lehet a kötelmi jogban a követelést mindig engedményezni. Ami a dologi jogban szabály, az itt kivétel. A hitelező személyéhez kötött (Mjtkv. 1219. §.) szolgáltatások

nem lévén engedményezhetők, az engedményezés lehetősége a kötelmi jogban meglehetősen szűk körre szorul.

Most jön azonban legfőbb kérdésem: Ha tulajdonjog létezik a jogon, akkor nyilván tulajdonjogom van minden jogon, dr. N. D. szövegezésében „követelésen”, tehát pl. a haszonélvezetből eredő követelésem is, a bérletből a haszonbérletből eredő, az alkalmazott munkateljesítése iránti igényemen, a birtokháborításból eredő igényemen, és last not least a tulajdonjogi igényemen! Ha tehát ellopják az órát, rei vindikációs igényem van a tolvajjal szemben és tulajdonjogom ezen a követelésen! Azaz tulajdonjog a „tulajdonjogon”! Dr. N. D. által elfoglalt szemléleti síkban nem lehet különbséget tenni. Vagy talán kötelmi követelésen van tulajdonjog és a dologi igényen: „követelésen” nincsen? Ha pedig a „követelés” az én tulajdonom, akkor miért nem ruházhatom át harmadikra a birtokháborítási igényemet „tulajdon”-ilag. A negatória in rem akcióra nyugodtan állíthatnám, hogy nem a jogosított személyéhez van kötve, hiszen a birtokháborítás megtörtént, akárkire ruházom át az igény érvényesítését.

Rövidre fogva a kérdést, szeretnék világosan látni, hogy melyek azok a követelések, amelyeken van tulajdonjog és melyeken nincs és miért nincsen tulajdonjog?

Ami most már végeredményben az ügyvédi költségkérdést illeti, igen könnyen megoldható egy de lege ferenda megállapítandó jogszabállyal anélkül, hogy a dologi és kötelmi jogrendszer építményét jobb hiányában megingatnánk. Hogy a Kúria büntető szakosztálya magánjogi kérdésekben nem mindig halad a magánjogi rendszerünk szemléletében, sajnos, nem csak ebben a vonatkozásban tudott jelenség.

Dr. N. D. tovább fenntartja a dologi és kötelmi jogrendszer bifurkációját, de ott ahol ez neki nem tetszik, egyszerűen kilép belőle. Az kétségtelen, hogy ennek a kettős szemléletnek egyre elháríthatatlanabb bajai vannak, de a régi iskola bevált meghatározásai és értékfogalmait megzavarni a rendszer fenntartása mellett teljes képtelenség.

Dr. Ehrnthal Aladár.

Jogos védelem és abbanhagyási igény. A tisztességtelen verseny abbanhagyása iránt indított keresetekben alperes védekezése, melyben a kereset elutasítását kéri, voltaképpen három irányban nyilatkozik meg.

1. Tagadja, hogy az általa elkövetett cselekmény a *versenytiltó rendelkezéseibe* ütközik,

2. amennyiben a bíróság megítélése szerint cselekménye mégis a Tvt. alapján való marasztalást vonna maga után, úgy kéri annak megállapítását, hogy cselekményét *jogos védelemben* követte el,

3. végül utal arra, hogy az abbanhagyásra való kötelezés helyt nem foghat, mert a per tárgyává tett cselekményt már *abbanhagyta* és oly magatartást tanúsított, amely az ismétlés veszélyét is kizárja.

Az állandó gyakorlat szerint az abbanhagyásra való köte-